

universitate.

- Sprijinirea elaborării de materiale didactice tradiționale și în format electronic pentru uzul direct al studenților.

- Adaptarea sistemului de admitere la specificul facultăților, în vederea selecționării de candidați bine pregătiți

- Perfecționarea sistemului de evaluare – notare a studenților prin utilizarea preponderentă a testelor sau a altor modalități prin platforme electronice.

Concluzionând putem menționa că performanța reprezintă funcția specifică, contribuția instituției de învățământ superior de profil la dezvoltarea societății moldovenești și motivul existenței acesteia [1, 3, 5]. Astfel, obligația sa economică se referă la trei aspecte principale:

- eficientizarea instituției academice de profil;
- descoperirea potențialului nou de dezvoltare al acesteia (potențialul ei trebuie evaluat corect și exploatat la maximum);

- conceperea viitorului instituției de învățământ superior de educație fizică și sport (aceasta trebuie transformată într-una complet diferită pentru un viitor diferit).

Pornind de la ideea că totuși nu eficiența este problema prioritară a unei organizații, ci eficacitatea, adică nu cum să facem lucrurile bine ci cum să descoperim lucrurile bune pe care trebuie să le facem și cum ne concentrăm resursele și eforturile asupra lor, vom identifica ideea de organizație inovativă, care își orientează întreaga activitate către *client* fructificându-și cu maximă responsabilitate ocaziile dintre care cele mai reprezentative sunt inovațiile.

Organizația inovativă este aceea care abordează marketingul global pentru că știe că *cel mai bun cunoscător al marketingului este clientul*, deci este nevoie să-l cunoaștem pe client care cumpără satisfacția, și nu produsul în sine.

Referințe bibliografice:

1. Budevici-Puiu L., Budevici-Puiu A. *Exigențe ale managementului calității și al evaluării performanțelor cadrelor didactice din învățământul superior de profil: Materialele Congresului Științific Internațional „Sportul Olimpic și sportul pentru toți”, USEFS, Chișinău, 2011, p 7-13.*

2. Gaugaz O. și alți autori, ASM, INCE, ME al RM. *Profilul sociodemografic al Republicii Moldova la 20 de ani după adoptarea Programului de Acțiune de la Cairo.*

3. Olaru M. *Managementul calității, Ediția I, II, București, Editura Economică, 1995, 1999.*

4. Oprean, Constantin, Țițu, Mihai, *Managementul inovațional și al calității, Sibiu, Editura Universității “Lucian Blaga”, 1999.*

5. Șavga L., Maleca T., Turcanu Ghe., Nicolaescu M., Jalencu M., Șavga Gh. *Conceptia Sistemului de Management al Calității în instituțiile de învățământ superior. ASEM, Chișinău, 2006.*

CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND BAZELE FUNCȚIONĂRII LEGALE A FEDERAȚIILOR SPORTIVE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Stan Marian,

Academia de Științe Economice din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Abstract. *Non-profit organizations carry out their activities according to the legal framework of the Republic of Moldova. Their most important problem is the lack of financing and the minimal support from the state and the civil society. That's because Moldovan legislation doesn't provide an effective*

mechanism for direct financing and financial involvement. In this context, it's necessary to take the example of some states from the EU, for example the laws of 1% -2% when each taxpayer will have the option to support financially the nonprofit organizations.

Keywords: commercial organization, sports federation, heritage, state, subsidies, law.

Introducere. Realizarea activităților organizațiilor necomerciale se bazează pe anumite principii de funcționare, expres prevăzute de legislația actuală. Activitatea organizațiilor sportive în R. Moldova, procesul de dezvoltare și direcțiile de eficientizare a managementului, sunt reglementate de cadrul legal existent. Totodată, este sesizabil faptul că sunt necesare anumite modificări, așa încât funcționalitatea organizațiilor să nu se pericliteze, să rămână autentică.

Metodologia și organizarea cercetării. În momentul de față, cadrul legislativ al R. Moldova operează cu mai multe noțiuni cu înțeles asemănător, care definesc statutul juridic al organizațiilor sportive, așa încât acestea pot fi asimilate cu “organizație necomercială”; “persoană juridică fără scop lucrativ”; “asociație obștească”; ”organizație neguvernamentală”; ”organizație non-profit” ș.a. Studiul dat se bazează pe metoda analitică și comparativă, în mare parte, care reflectă gradul de importanță a finanțării organizațiilor necomerciale și de posibilitate a atragerii de noi fonduri.

Rezultate și interpretarea lor. Organizațiile sportive din R. Moldova sunt formațiuni benevole, de sine stătătoare, autogestionare, constituite prin libera manifestare a voinței cetățenilor asociați, pe baza comunității de interese profesionale și de altă natură, în vederea realizării în comun a drepturilor civile, economice, sociale și culturale care nu au drept scop obținere de profit. În continuare, pe exemplul Federațiilor Sportive din R. Moldova, ca “asociație obștească”, vom încerca să analizăm forma de asociere reglementată de Codul Civil al RM și de alte legi în vigoare.

Inițial, este important de subliniat că cadrul funcțional al activității federațiilor sportive este reglementat de mai multe acte normative, Codul Civil al RM [4, art. 104] evidențiind că federațiile se formează prin unirea de persoane fizice și juridice ce își concentrează eforturile în scopul coordonării activității, reprezentării și apărării intereselor comune.

Fiind “organizații necomerciale”, acestea sunt rezultate ale realizării dreptului la asociere, consacrat și în Declarația Universală a Drepturilor Omului [1, art. 22], în Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice [2, art. 42], precum și în Constituția R. Moldova, care garantează libertatea opiniei și exprimării și libertatea întrunirilor.

La nivel național, dreptul la asociere este garantat de principalele acte normative, cum ar fi: Codul Civil al Republicii Moldova, Legea cu privire la asociațiile obștești, Legea cu privire la fundații, Legea cu privire la filantropie și sponsorizare ș.a. În urma cercetării, vom face referință cu precădere la funcționarea legală a asociațiilor, cluburilor și Federațiilor Naționale pe probe de sport, actul normativ de bază fiind Legea cu privire la cultura fizică și sport.

Așadar, legea prevede că o federație sportivă, ca persoană juridică, se constituie ca subiect de drept doar ca rezultat al emiterii de către organizațiile de stat competente a actului de înregistrare. Prin înființarea organizației necomerciale se înțelege procesul legal “de formare” a persoanei juridice care include în sine următoarele operații: întocmirea actelor de constituire, semnarea actului de constituire, formarea patrimoniului, înregistrarea de stat și dobândirea calității de subiect de drept.

Dreptul de constituire a organizației necomerciale îl au, potrivit Codului Civil,

persoanele fizice și juridice [4, art. 181-183]. Asociațiile obștești pot fi fondate și de persoane juridice care de însele sunt asociații obștești, ca de exemplu: cluburile sportive, prin asociere, formează Federații Sportive Naționale.

Organizația necomercială este creată printr-un singur document de constituire sub formă de statut. Statutul are conținutul care stabilește clauzele generale ale actului de constituire a persoanei juridice și modul de administrare a acesteia [4, art. 62, alin. 3].

Totodată, o persoană juridică poate exista numai dacă dispune de patrimoniu. Mărimea patrimoniului poate fi diferită pentru fiecare persoană juridică în parte și depinde de valoarea bunurilor pe care fondatorii le transmit, precum și de eficiența activității organizației. Legislația nu prevede un capital social minimal pentru organizațiile necomerciale. Fondatorii și membrii organizației necomerciale nu dobândesc drepturi asupra patrimoniului acesteia.

Organizația este o structurare a colectivului de oameni pentru ca aceștia să se manifeste ca unul singur. Organul suprem sau organul principal de conducere, la momentul formării organizației necomerciale, este constituit din totalitatea fondatorilor. Organul suprem (principal) de conducere include totalitatea asociațiilor, membrilor etc. Acest organ formează voința persoanei juridice, care își găsește expresia în actele adoptate de către membri. Conform legislației [6, art.28, art.11], membrii organului suprem de conducere, de regulă, își desfășoară activitatea pe baze obștești și au dreptul doar la compensarea cheltuielilor aferente îndeplinirii acestor obligații [7, alin.4].

Legea prevede, că pentru asigurarea gestiunii corecte, eficiente și transparente a organizațiilor necomerciale, este necesară fondarea organului de control cum ar fi: comisia de revizie, comisia de cenzori, auditorul independent. În afară de control intern, există controlul unor instituții ale statului, precum este Ministerul Justiției [6, art.32]. Acesta are dreptul să primească informație privind toate aspectele activității fundației și să participe la activitățile ei. La fel, organele financiare și fiscale de stat exercită controlul activității financiare a fundației în modul stabilit de legislație [6, art.32, alin.2].

După cum am menționat mai sus, organizațiile necomerciale au nevoie, pentru existența lor, de patrimoniu, prin care se stabilește legătura de dependență a persoanei juridice de voința membrilor săi. Fondatorii și membrii organizației necomerciale nu au dreptul de creanță față de ea, spre deosebire de fondatorii și membrii persoanei juridice comerciale [4, art. 55, alin.3]. Federațiile sportive, ca organizații necomerciale, direcționează veniturile pe care le obțin din activitatea lor spre realizarea scopului propus și nu pot fi împărțite între fondatori sau asociați. Membrii ei nu au drepturi patrimoniale asupra activelor. Ei nu pot pretinde la o parte din veniturile organizației, nu pot cesiona calitatea de asociat, nu pot pretinde la o cotă parte din patrimoniu în caz de retragere, excludere sau lichidare.

Federațiile sportive pot avea în proprietate bunuri, care se află în circuitul civil, necesare activității lor [5, art. 29], [6, art.9], [7, art.17], și anume: orice bunuri necesare pentru asigurarea materială a activității prevăzute de statut; obiecte de proprietate intelectuală; localuri pentru activități sportive (antrenamente, cantonamente, competiții, seminare etc.); mijloace bănești și valori mobiliare. Patrimoniul Federațiilor Sportive trebuie să asigure realizarea scopurilor fixate în statut. Pentru a obține surse de formare a patrimoniului, legea permite foarte mari posibilități de a-l obține. În lege, sunt prevăzute expres unele surse, neavând caracter limitativ, stipulând: „... și alte surse neinterzise de lege”. Totuși, menționăm că realitatea demonstrează că majoritatea Federațiilor Sportive, având statut juridic de organizații necomerciale, se limitează doar la acumularea de contribuții transmise de

fondatori, donații, sponsorizări, granturi.

Într-o altă ordine de idei, nu putem să trecem cu vederea colaborarea statului cu organizațiile necomerciale. Cu siguranță, principalele structuri ale societății civile, care sensibilizează opinia publică și autoritățile asupra problemelor majore, pentru anumite categorii de cetățeni, sau chiar pentru toată populația, sunt organizațiile necomerciale. De o deosebită importanță este relația Guvernului Republicii Moldova cu acestea. În acest context, planul de acțiuni al Ministerului Justiției prevede cooperarea cu organizațiile necomerciale în doar unele domenii, cum ar fi: elaborarea principiilor de acreditare a instituțiilor, organizațiilor publice de O.N.G. pentru prestarea serviciilor de asistență socială pentru copil și familie, implementarea unor programe de stat privind facilitarea accesului la informație în zonele rurale și alte categorii care necesită o atitudine specială din partea societății, desfășurarea unor cicluri de instruire, pregătirea sistematică a specialiștilor care lucrează pentru și cu copii, implementarea programelor de protecție a copilului și atragerea lor în secțiile sportive, desfășurarea campaniilor de educație cu privire la practicarea educației fizice și sportului etc., editarea lucrărilor științifice și de popularizare a educației fizice și sportului ș.a.

De menționat că statul susține asociațiile obștești care urmăresc beneficiul public prin politici preferențiale fiscale, prin acordarea încăperilor și edificiilor proprietate publică în condiții preferențiale, prin scutirea parțială sau totală de unele impozite. Asociațiile obștești, cu precădere federațiile sportive, care nu urmăresc beneficiul public, nu pot fi scutite de impozite.

La fel, statul sprijină material și financiar asociațiile obștești de tineret și copii prin dreptul de a folosi gratuit sau în condiții preferențiale încăperile școlilor, liceelor, colegiilor și instituțiilor extrașcolare, căminele culturale, palatele și casele de cultură, amenajările sportive.

În context, art.19 din Legea de filantropie și sponsorizare prevede asigurarea tehnico-materială și subvenționarea organizațiilor filantropice, inclusiv scutirea lor totală sau parțială de plata serviciilor prestate de organizațiile de stat și de plată pentru utilizarea bunurilor cu drept de proprietate ale statului sau administrației publice locale; finanțarea pe bază de concurs a organizațiilor filantropice; plasarea în bază de concurs a comenzilor sociale de stat și locale; transmiterea în proprietatea organizațiilor filantropice cu titlu gratuit sau în condiții preferențiale, a bunurilor proprietate de stat sau proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale etc. Este necesar de menționat faptul că, potrivit legii, autoritățile administrației publice locale sprijină organizațiile necomerciale prin atribuirea, în funcție de posibilități, a unor terenuri în scopul ridicării de construcții pentru desfășurarea activității lor.

Activitatea organizațiilor necomerciale este de neconceput în afara unui parteneriat real cu autoritățile și în lipsa suportului din partea statului. Organizațiilor necomerciale le pot fi oferite mai eficient, decât instituțiilor statului, unele servicii sociale. Organizațiile necomerciale cunosc mai bine necesitățile beneficiarilor lor și pot reacționa mai operativ la diferite evenimente, au posibilități de a atrage resurse suplimentare alături de cele guvernamentale (munca voluntarilor, dotații, cotizații și granturi etc.). Activitatea acestor societăți este deosebit de necesară în domeniile în care statul nu are suficiente capacități de a acoperi nevoile existente și sectorul comercial nu are interes în aceste domenii, dat fiind faptul că ele nu sunt atractive din punct de vedere economic.

Capacitățile organelor necomerciale sunt înalt apreciate, în special, la elaborarea politicilor în domeniul social și la soluționarea problemelor sociale. Majoritatea țărilor

dezvoltate creează organizațiilor necomerciale mecanisme legale care permit atragerea lor la prestarea serviciilor prioritare pentru stat. La dezvoltarea și activitatea acestor organizații, guvernele contribuie, printr-o politică fiscală preferențială, oferindu-le anumite facilități fiscale și de altă natură, prin finanțarea programelor sociale, prin oferirea de granturi și prin procurarea mărfurilor și serviciilor, utilizând comenzi de stat.

Un cadru normativ, care să conțină norme cu caracter general, referitor la suportul din partea statului, pentru organizațiile necomerciale, în R.Moldova, lipsește, această situație nu le oferă posibilitățile necesare pentru a se dezvolta și a desfășura o activitate deplină. Sprijinul asociațiilor obștești este prevăzut în legea cu privire la asociațiile obștești [5, art. 11]. Susținerea se manifestă prin: finanțarea cu destinație specială a unor programe sociale, științifice și culturale; încheierea unor contracte pentru executarea de lucrări și prestare de servicii; plasarea, pe bază de concurs, a unor comenzi sociale de realizare a diferitelor programe de stat. Prin prevederile acestor norme, statul se declară disponibil să susțină activitatea asociațiilor obștești de utilitate publică la cererea acestora și pe bază de concurs. Statul se obligă să promoveze o politică fiscală preferențială pentru asociațiile de utilitate publică, prevăzând scutirea totală sau parțială de plata unor impozite și taxe. Aceste asociații trebuie să beneficieze de un mod preferențial (stabilit de Guvern) de a obține în chirie încăperi și clădiri aflate în proprietate publică. Legea obligă Parlamentul RM să prevadă, la elaborarea bugetului de stat, facilități fiscale și de altă natură, pentru asociațiile obștești de utilitate publică.

Cadrul legal [7, art.19] oferă posibilitate autorităților publice locale să susțină participării la activitatea filantropică prin: asigurarea tehnică materială și subvenționarea organizațiilor filantropice (inclusiv scutirea lor totală sau parțială de plata serviciilor prestate de organizațiile de stat și de plata pentru utilizarea bunurilor proprietate de stat și a bunurilor proprietate publică ale unităților administrativ-teritoriale); finanțarea pe bază de concurs a programelor filantropice elaborate de organizațiile filantropice; plasarea, în bază de concurs, a comenzilor sociale de stat și a celor locale. Cu toate acestea, la nivel legislativ, procedurile de oferire de către stat a sprijinului pentru organizațiile necomerciale nu sunt reglementate corespunzător.

Analizând practica mondială a formelor de susținere a organizațiilor necomerciale, deosebim două mecanisme juridico-financiare principale: subvențiile guvernamentale și achizițiile publice (comanda socială). O modalitate de soluționare a problemelor sociale de către stat o reprezintă comanda socială, un serviciu necomercial prestat cu titlu oneros, de către organizațiile necomerciale, determinate, pe bază de concurs, diferitelor categorii ale populației. Comanda socială creează raporturi contractuale comerciale între stat, în calitate de comanditor al serviciilor și organizațiile necomerciale care prestează aceste servicii. Acest mecanism este bine cunoscut și utilizat în țările Europei de Vest și Centrale. În R.Moldova, nu există un cadru legal care determină „comanda socială” și reguli de plasare a acesteia cu participarea organizațiilor necomerciale.

„Comanda socială” reprezintă o modalitate de satisfacere a necesităților statului în anumite servicii, prestate în special în domeniul social. Legea [9] reglementează activitatea de contractare a mărfurilor lucrărilor și serviciilor pentru nevoile statului. Spre deosebire de societățile comerciale, organizațiile necomerciale au oportunități reduse de a accede la împrumuturi sau credite și această situație nu le permite să concureze cu organele comerciale, la obținerea comenzii sociale. În acest sens, normativele cu privire la comanda socială trebuie

să conțină prevederi clare referitor la domeniile de aplicare, posibilitatea participării la concurs doar pentru organizațiile necomerciale de utilitate publică, identificarea furnizorului de servicii exclusiv pe bază de concurs, la care vor fi admise toate organizațiile necomerciale ce întrunesc condițiile prevăzute.

Este necesar de a reglementa criteriile de identificare a furnizorului, dintre care cele de bază trebuie să fie: structura organizatorică bine definită a organizației necomerciale, experiența de prestare a serviciului solicitat, posibilități materiale, tehnice, resurse umane calificate, posibilitatea de a atrage resurse financiare suplimentare etc. Oferirea, pentru asociațiile obștești, de utilitate publică, în chirie a încăperilor și clădirilor aflate în proprietate publică, în condiții preferențiale, a rămas la nivel de bună intenție în R. Moldova, iar prevederile legale cu privire la suportul, din partea statului, pentru organizațiile necomerciale au, în mare parte, un caracter declarativ.

Organizațiile necomerciale, de cele mai dese ori, beneficiază de sprijin din partea autorităților atunci când susținerea autorităților locale reprezintă o condiție necesară pentru a accede la surse de finanțare din partea finanțărilor străine. În R. Moldova, statul nu comandă servicii de la organizațiile necomerciale, doar din cauza faptului că nu există mecanisme reale de a procura aceste servicii, ele fiind prestate doar de către instituțiile statului. Subvențiile în formă de alocații bănești sau materiale sunt reglementate doar în legislația cu privire la asociațiile obștești de filantropie și sponsorizare, însă nu sunt și în alte acte normative. Tot din aceste considerente, susținerea organizațiilor necomerciale, prin alocarea subsidiilor, nu este practică.

La modul general, statul poate oferi subvenții în formă bănească sau naturală organizațiilor necomerciale, la cererea lor, pentru desfășurarea diferitelor activități de utilitate publică. Sunt cunoscute câteva forme de subvenții: subvenții operaționale, subvenții de procent (granturi), subvenții cu destinație specială.

Organizațiile necomerciale, finanțate, prin subvenții, de la bugetele naționale și locale, reprezintă o practică comună pentru țările europene și este o importantă sursă de venituri pentru ele. De exemplu, în România, finanțarea sectorului necomercial, în formă de subvenții și granturi guvernamentale, constituie 45%. În Ungaria, Polonia și Slovacia, acest indice reprezintă circa 1/3. Forma tradițională, în țările Europei de Vest, pentru finanțarea de către stat a activității organizațiilor necomerciale, care lucrează în domeniul social, sunt „subvențiile operaționale”. Ele sunt oferite pe bază de concurs, însă există cazuri de finanțare în lipsa concursului.

O altă formă de susținere a organizațiilor necomerciale sunt subvențiile de proiect. Aceste subvenții (granturi) sunt utilizate special acolo unde organizațiile necomerciale nu pot prelua încă funcțiile pe care statul este gata să le delege. De obicei, granturile sunt oferite pe bază de concurs, fiind anunțate de autorități în domeniile de interes major pentru acestea. Aceste subvenții sunt acordate nemijlocit de ministere și alte autorități ale statului sau autoritățile locale. În desfășurarea unui asemenea gen de activitate, autoritățile trebuie să dispună de fondurile necesare și să existe un mecanism juridic de oferire a lor.

În afara celor menționate, mai există subvenții cu destinație specială, care sunt oferite unor organizații necomerciale, ce desfășoară o activitate în domeniul social sau de protecție a drepturilor anumitor categorii de persoane și urmează a fi utilizate pentru anumite activități. Activitatea organizațiilor necomerciale poate fi susținută de către stat în afară de subvenții și comandă socială, prin semnarea de acorduri de colaborare pentru realizarea în comun a

diferitelor activități sau de colaborare îndelungată.

În Ungaria și, ulterior preluată de Slovacia, Polonia, Lituania și România, a fost elaborată și se utilizează o modalitate importantă de susținere a organizațiilor necomerciale, prin oferirea subvențiilor prin așa-numitele Legi 1%-2%. Conform reglementărilor respective, orice contribuabil este în drept să decidă transmiterea a 1% sau 2% din impozitul pe venit datorat statului unei organizații necomerciale. Numai organizațiile necomerciale care sunt certificate de către Ministerul Justiției cu certificat de utilitate publică și activează în beneficiul societății se pot bucura de asemenea finanțări. Modalitatea sus-numită, de susținere a organizațiilor necomerciale, este recunoscută drept una dintre cele mai eficiente, or statul creează, cu eforturi modeste, un mecanism eficient de finanțare a organizațiilor necomerciale de utilitate publică.

Această modalitate de susținere prezintă și alte avantaje, precum că populația are posibilitatea de a participa direct la gestionarea banilor publici și, prin aceasta, crește încrederea contribuabililor în autoritățile publice, contribuie la creșterea activismului, implicării cetățenilor în viața publică și soluționarea problemelor comunitare. Un alt avantaj este faptul că organizațiile necomerciale, prin suportul moral și financiar din partea statului, vor putea convinge mai ușor agenții economici să ofere donații filantropice pentru realizarea activităților de utilitate publică. În așa fel, organizațiile necomerciale vor trebui să-și orienteze serviciile spre nevoile societății, și, nu în ultimul rând, inevitabil, intensificarea activității organizațiilor necomerciale va da posibilitatea de a crea noi locuri de muncă.

Concluzii. Ca urmare a celor analizate, considerăm că este necesară atribuirea, la competența exclusivă a organului suprem de conducere a organizațiilor necomerciale, adoptarea deciziilor privind tranzacțiile, ale căror valoare constituie 50% din patrimoniul organizației necomerciale, precum și tranzacțiile de vânzare sau cumpărare a imobilelor. În acest context, menționăm încă o necesitate generală, precum că trebuie revizuite prevederile privind modul de adoptare a deciziilor, la fel și cauzele și modalitatea anulării hotărârilor organului suprem de conducere al organizațiilor necomerciale.

Pe de altă parte, toate formele de susținere a organizațiilor necomerciale, menționate mai sus, cu excepția posibilității de a transfera 1%-2% din impozitul datorat, sunt declarate în Legile cu privire la asociațiile obștești și filantropice și sponsorizare, în vigoare la momentul actual. Funcționalitatea lor trebuie să fie reglementată într-un mod normativ, separat, specific tuturor formelor de organizații necomerciale. Este necesar de elaborat mecanismul de oferire a suportului respectiv.

De asemenea, mai sunt necesare și alte acțiuni pentru asigurarea funcționării mecanismelor de susținere a organizațiilor necomerciale, din partea statului. Organizațiile necomerciale de utilitate publică ajută statul la îndeplinirea propriilor funcții, economisind resursele financiare și umane ale statului, oferind servicii mai calitative și mai ieftine. Legislația cu privire la organizațiile necomerciale trebuie să prevadă posibilitatea de a declara, ca fiind de utilitate publică, activitatea oricărei forme de organizație necomercială care întrunește condițiile prevăzute de lege.

Totodată, este necesar de a reglementa expres domeniile și activitățile în care statul este interesat primordial și pentru care organizația necomercială va putea obține statutul de utilitate publică. Modul de determinare a utilității publice a asociației obștești este stipulat în lege, care reglementează procedura certificării ce reprezintă o procedură de verificare și atestare a utilității publice și caracterul neprofitabil al activității lor, precum și neparticipării

lor în activitățile partidelor, organizațiilor social-politice.

Referințe bibliografice:

1. *Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 de septembrie 1948.*
2. *Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice din 16 decembrie 1966.*
3. *Constituția R. Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 1.*
4. *Codul Civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 1107/2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86.*
5. *Legea nr. 837/1996 din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 6/54.*
6. *Legea nr. 581/1999 din 30.07.1999 cu privire la fundații, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 118-119/556.*
7. *Legea nr. 1420/2002 din 31.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 185-189/1394.*
8. *Legea nr. 330/1999 din 25.03.1999 cu privire la cultura fizică și sport, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 83-86/399.*
9. *Legea nr. 96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 107-111.*

PROBLEMATICA SPORTULUI CA ACTIVITATE SOCIALĂ CE IMPLICĂ UN MANAGEMENT EFICIENT

Triboi Vasile,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chisinau, Republica Moldova

Abstract. *Sport is a social phenomenon, a phenomenon of the modern world, with complex character, psychosocial. Thus sport should be viewed as:*

- *Activity in a race consists of a mix of driving, which aims at improving the morpho-functional and psychological possibilities materialized into a record;*
- *Brings together all forms of physical activity;*
- *Activity as leisure or competition, conducted in an institutional or independent;*
- *Structure of driving activity codified and institutionalized (shall follow the official rules);*
- *Environment conducive to acquiring attitudes, values and behaviors social and personal.*

Keywords: *sport, social work, management, business, business coach.*

Introducere. Educația fizică și sportul întâmpină încă dificultăți în apărarea identității, deși este o disciplină constantă în dinamica sa ca urmare a evoluției cunoștințelor pe care își bazează activitățile și a presiunii pe care o suportă din partea sportului ca fenomen social. Întrepătrunzând lumea educației și sănătății, a muncii și a timpului liber, a comunicațiilor și afacerilor, a artei și culturii, a politicii și a relațiilor internaționale, studiul mișcării motrice trebuie tratat ca element al științelor nelimitate decât al celor limitate. Perspectivele de abordare vizează un câmp larg de acțiune ce cuprinde: filozofia, antropologia, fiziologia, psihologia, biomecanica, biochimia, pedagogia, estetica, etica, dreptul, sociologia, istoria. Prin urmare, știința domeniului educație fizică și sport, are o poziție de graniță, bio-psiho-sociopedagogică, în cadrul științelor praxiologice ca știință a acțiunii autonome, cu obiect de studiu propriu, pluridisciplinară și integrativă în cadrul căreia fiecare ramură sportivă își revendică un loc special, contribuind nemijlocit la sporirea acumulărilor cunoașterii. Considerarea surselor de ordin socio-profesional trebuie să pornească de la faptul că pentru o anumită funcție socială pregătirea eficientă depinde de caracterul standardizat al